

İCRA ve İFLÂS HUKUKU

İFLÂS

© Bu doküman eğitim amacıyla hazırlanmış ve öğrenciye verilmiştir. İzinsiz çoğaltılması ve satılması halinde gerekli cezaî ve hukukî yollara başvurulacaktır.

İFLÂS

- ❑ İcra hukukunda borçlunun bir veya birkaç alacaklısı, alacaklarını, borçlunun malvarlığından tahsil etmeye çalışırlar. Oysa iflâs hukukunda, **tüm alacaklıların**, borçlunun malvarlığından tatmin edilmesi ilkesi benimsenmiştir.
- ❑ İflâs, **iflâs organları tarafından** alacaklıların alacağıının tahsili amacıyla **borçlunun tüm malvarlığında** gerçekleştirilen cebri bir tasfiye usulüdür.
- ❑ **Borçlunun, alacaklılardan birisinin talebi üzerine iflâsına karar verilmesi halinde, diğer alacaklıların alacaklarını borçlunun malvarlığından talep edebilmesi için, onların da takip yapmasına gerek yoktur.** Borçlu hakkında iflâs kararı verilmesi üzerine tüm alacaklılar alacaklarını, hakkında iflâs kararı verilen borçlunun malvarlığından talep edebilirler.

İFLÂS ORGANLARI

Resmî İflâs Organları

Özel İflâs Organları

- *İflâs bürosu*
- *Birinci Alacaklılar Topl.*
- *İflâs idaresi*
- *İkinci Alacaklılar Topl.*

Asıl İflâs Organları

- *İcra dairesi*
- *İflâs dairesi*
- *İcra mahkemesi*
- *Ticaret mahkemesi*
- *BAM'ın ilgili daireleri*
- *Yargıtay'ın ilgili daireleri*

Yardımcı İflâs Organları

- *Savcılar*
- *Adalet Müfettişleri*

İFLÂS ORGANLARI

▪ **İcra Dairesi**: Takipli iflâsta, iflâs takibi alacaklının icra dairesine yaptığı takip talebi ile başlar. Bunun üzerine icra dairesi borçluya bir iflâs ödeme emri gönderir. Borçlu ödeme emrine karşı itirazını icra dairesine yapar (m. 154, 155, 167, 171, 172). İtirazların incelenmesi ve borçlu hakkında iflâsa karar verilmesi ticaret mahkemesinin görevidir. İcra dairesi ve ticaret mahkemesi dışında iflâs dairesi, icra mahkemesi de bu prosedür içinde yer alan diğer resmî organlardır. Bunların dışında, iflâsa karar verildikten sonra adî tasfiye uygulanırsa, alacaklılar toplantısı (m. 221, 237-238) ve iflâs idaresi de (m. 226) iflâsın özel organlarıdır.

▪ **İflâs Dairesi**: Her asliye mahkemesinin yargı çevresinde yeteri kadar iflâs dairesi bulunur (m. 2). İflâs dairesinin görevi, ticaret mahkemesinin borçlunun iflâsına karar vermesi ve bu kararın iflâs dairesine bildirilmesi ile başlar (m. 166). İflâs dairesinin görevleri kısaca şöyle özetlenebilir: İflâsın açıldığını gerekli yerlere bildirmek ve ilân etmek, müflisin mallarının defterini tutmak, muhafaza tedbirlerini yerine getirmek (m.159, 161-163), adi tasfiyede alacaklıları (birinci) toplantıya çağırmak ve toplantıya başkanlık etmek, iflâs idaresinin tasfiyeye ilişkin işlemlerini denetlemek, birinci alacaklılar toplantısı yapılamazsa, iflâs idaresi yerine iflâs masasını idare ve tasfiye etmek (m. 222), ayrıca basit tasfiye usulünde tasfiyeyi bizzat yapmak.

İFLÂS ORGANLARI

▪ **İcra Mahkemesi**: İcra mahkemesi, iflâs prosedürü içinde de görevlidir. Ancak icra hukukundan farklı olarak, ödeme emrine itirazın kaldırılması icra mahkemesinde değil, ticaret mahkemesinde incelenir **(m. 156, III, 158, 174)**. Ayrıca, kambiyo senetlerine mahsus iflâs yolunda, ödeme emrine karşı şikâyetler **(m. 171, II/3, 172)**, icra mahkemesince değil, ticaret mahkemesince incelenir.

▪ **Ticaret Mahkemesi**: İflâs prosedüründe asıl ve en önemli organ sayılır. Çünkü, iflâs davası bu mahkemede açılır ve borçlu hakkında iflâs kararı bu mahkemece verilir **(m. 154, 158, 173, 174, 177)**. Ayrıca doğrudan iflâs sebeplerinin bulunması durumunda, iflâs prosedürü ticaret mahkemesinden başlar. İflâs davası bakımından, **borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesi yetkilidir. Mahkemenin yetkisi, icra dairesinin yetkisinden farklı olarak kamu düzenine ilişkin ve kesindir (m. 154, III, c. 2).**

İFLÂS ORGANLARI

İFLÂSIN ÖZEL ORGANLARI

- İflâs Bürosu: m. 221, I, 221, IV
- Alacaklılar Toplanması:
 - 1. Alacaklılar Toplanması: m. 221, 225
 - 2. Alacaklılar Toplanması: m. 237-240
- İflâs İdaresi: m. 223, 226, 227

İFLÂSA TÂBİ KİŞİLER

Tacirler

Hukukumuzda **kural** olarak **tacirler** iflâsa tâbidir (**m. 43; TTK m. 12, 1**). Kimlerin tacir sayılacağı TTK'nda (**TTK m. 12, 2; m. 14; m. 16**) belirtmiştir.

Tacirler Hakkındaki Hükümlere Tâbi Olanlar

Örneğin, bir ticari işletme açmış gibi davrananlar (**TTK m. 12, 3**), donatma iştiraki (**TTK m. 17, m. 1084**).

Özel Kanun Hükümleri Uyarınca İflâsa Tâbi Olanlar

Örneğin bkz. **İİK m. 44, II, m. 301,I; TTK m. 317, 238, 240; BankK. m. 110**.

Borçluya karşı iflâs takibi yapabilmek için, borçlunun iflâsa tâbi olması gerekir. İflâs yoluyla takip edilen borçlu, iflâsa tâbi kişilerden değilse, aleyhine başlatılan iflâs takibine karşı bu yöndeki iddiasını *ödeme emrine itiraz* şeklinde ileri sürmesi gerekir (m. 155**). Borçlunun iflâsa tâbi kişilerden olup olmadığını icra müdürü kendiliğinden araştıramaz. Ancak, ticaret mahkemesi iflâs davasını incelerken, iflâs davasının esaslı şartlarından birisi olan borçlunun iflâsa tâbi kişilerden olup olmadığını kendiliğinden araştırmalıdır.**

İFLÂS SEBEPLERİ

- İflâs yoluna başvurabilmek için, **alacağın para veya teminat alacağı** olması gerekir **(m. 42)**. Bu sebeple, örneğin, bir malın teslimi borcunun yerine getirilmemesi sebebiyle borçlunun iflâsı istenemez. Ancak, para alacağının miktarı önemli değildir. Çok cüz'i bir alacak için de, borçluya karşı iflâs yoluyla takip yapılabilir.
- Tacirler **her türlü borçlarından dolayı** iflâsa tâbi olmakla birlikte **(TTK m. 18, 1)**, iflâsa tâbi olan diğer kişiler bakımından bir takım sınırlamalar bulunmaktadır. **Kamu alacaklarından dolayı da iflâs istenebilir.**
- İflâsta da, **önce rehne müracaat kuralı ve bunun istisnaları geçerlidir.** Yani, alacağı rehinle teminat altına alınmış olan alacaklının, borçlunun iflâsını isteyebilmesi için ilk önce rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapması gerekir **(m. 45)**.

İFLÂS SEBEPLERİ

GENEL İFLÂS NEDENİ

Borçlunun, muaccel bir borcunu (iflâs davasına rağmen) ödememesidir.

ÖZEL İFLÂS NEDENLERİ

- Sermaye şirketleri bakımından, genel iflâs sebebinden başka, bu şirketlerin pasifinin aktifinden fazla olmasını da ayrı (özel) bir iflâs sebebi olarak kabul etmiştir (**m.179**).
- Terekenin mevcudunun borcuna yetmemesi (**TMK m.636**),
- Borçlunun yarı mevcudunun haczedilmesi ve kalan mevcudunun diğer borçlarını ödemeye yetmemesi (**m. 178,II**) de bir iflâs sebebidir.
- Bir borçlunun borçlarını ödemekten aciz olması, ödemelerin tatiline bir karine teşkil ederse de, yalnız başına bir iflâs sebebi değildir. Borçlu ödemelerini tatil etmeden ve alacaklılarının kendisini iflâs yolu ile takip etmelerini beklemeden, aciz halinde bulunduğunu bildirerek kendi iflâsını da isteyebilir (**m.178,I**).

GENEL OLARAK İFLÂS TAKİBİ

- İflâsa tâbi bir borçluya karşı alacaklının haciz veya iflâs yoluyla takip yapması mümkündür. Hatta bu yollardan birini seçmiş ve takibe başlamış olan alacaklı, bir defaya mahsus olmak üzere başlamış olduğu takip yolunu bırakarak, diğer yola başvurabilir (m.43).
- İflâs prosedürü, başvuru iflâs yoluna göre farklılıklar gösterir. İflâs sebeplerine göre iflâs prosedürü, **takipli iflâs** ve **takipsiz iflâs** olarak ikiye ayrılmaktadır.
- **Takipli iflâsta**, alacaklı, borçluya karşı icra dairesinden iflâs takibini başlatır. Bu takip üzerine borç süresi içinde ödenmezse, alacaklı, borçlunun iflâsına karar verilmesi için asliye ticaret mahkemesinde iflâs davası açar. İflâs kararı verildikten sonra, iflâs dairesi ve seçilen özel iflâs organlarınca yürütülecek iflâs tasfiyesi sonunda alacaklıların alacakları ödenmeye çalışılır.
- **Takipsiz (doğrudan) iflâsta ise**, alacaklı veya bizzat borçlunun kendisi, icra dairesinden iflâs takibini başlatmadan, doğrudan ticaret mahkemesine başvurarak iflâsa karar verilmesi talep eder. Mahkeme iflâsa karar verirse, bundan sonraki aşama kural olarak takipli iflâsta olduğu gibidir.

İFLÂS YOLLARI

TAKİPLİ İFLÂS

- *Genel İflâs Yolu* (m. 155-166)
- *Kambiyo Senetlerine Özgü İflas Yolu* (m. 167, 171-176)

TAKİPSİZ (DOĞRUDAN) İFLÂS

- *Alacaklının Talebi İle Doğrudan İflâs*
 - Genel (m. 177)
 - Kollektif ve komandit Őkt. ortakları (TTK m. 238, II, 240,I)
 - Sermaye Őirketlerinin borca batıklığı (m. 179)
- *Borçlunun Talebi İle Doğrudan İflas*
 - İhtiyari İflâs (m. 178, I)
 - Zorunlu İflâs (m. 178, III, 179)

İFLÂS TAKİBİ VE DAVASI

**KAMBIYO
SENETLERİNE
ÖZGÜ İFLÂS YOLU**
(m. 167, 171-176b)

GENEL İFLÂS YOLU
(m. 155-166)

DOĞRUDAN İFLÂS
(m. 177-181)

Takip Talebi (m. 58)

İflâs Ödeme Emri (m. 155)

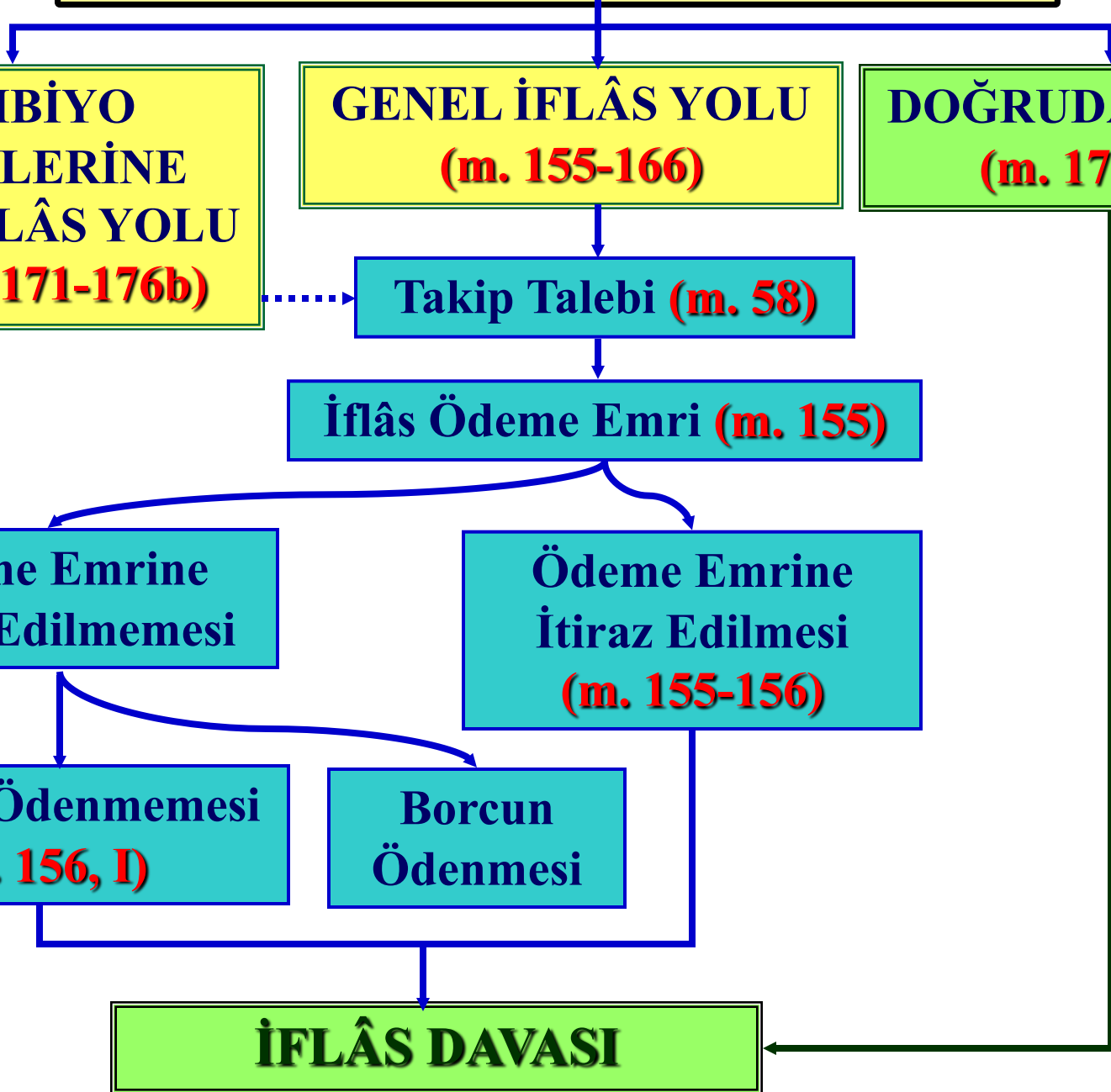
**Ödeme Emrine
İtiraz Edilmemesi**

**Ödeme Emrine
İtiraz Edilmesi**
(m. 155-156)

Borcun Ödenmemesi
(m. 156, I)

**Borcun
Ödenmesi**

İFLÂS DAVASI

İFLÂS DAVASI

Davanın Açılması (m. 156, 157)

**Muhafaza Tedbirleri
ve Defter Tutulması
(m. 159, 161-163)**

Davanın İncelenmesi

**İtiraz Edilmemişse (m. 156, I, II)
İtiraz Edilmişse (m. 156, III)
Müdahale ve İtiraz (m. 158)**

**Doğrudan İflâsta
İflâsın
Ertelenmesi
(m. 179-179b)**

Depo Kararı (m. 158, II, c. 2)

İflâs Kararı

(m. 158, II, c. 3, 160, 165)

**Karara Karşı
Kanun Yolu
(m. 164)**

**İflâs Kararının Tebliğ ve İlânı
(m. 166)**

İFLÂS TAKİBİ VE DAVASI

Kambiyo Senetlerine Özgü İflâs Yolunun Özellikleri (m. 167, 171-176b)

Bu takipte haciz ve genel iflâs yolundan farklı olarak, her türlü itiraz ve şikâyet icra mahkemesine değil, icra dairesine yapılır; itiraz ve şikâyetleri inceleme makamı, ticaret mahkemesidir.

Doğrudan İflâs Yolunun Özellikleri (m. 177-181)

- Bu iflâs yolunda, takip aşaması yoktur, doğrudan iflâs davası açılır. Ancak iflâs davasının açılması için kanunda belirtilen sebeplerin bulunması gerekir.
- Borçlunun da bu yola başvurması mümkün, bazı hallerde zorunludur.
- Doğrudan iflâs hallerinde, sermaye Őkt. ve koop. için Őartları varsa, iflâsın ertelenmesi kararı da verilebilir.
- İflâs davası içinde takipli iflâstan farklı olarak depo kararı verilmez.

İFLÂSIN HUKUKİ SONUÇLARI (m. 184-207)

Borçlu (Müflis) Bakımından

Alacaklılar Bakımından (m. 195-207)

Özel Hukuk Bakımından (m. 184-194)

Borçlu **müflis** sıfatını alır. Malvarlığı **ıflâs masasını** oluşturur. Buna bağlı diğer sonuçlar gerçekleşir.

Kamu Hukuku Bakımından

➤ *Adi İflâs*: Müflis bazı görevleri yapamaz, ayrıca **m. 314-316**.

➤ *Taksiratlî veya Hileli İflâs*: Adi İflâsın sonuçlarından daha ağır sonuçları vardır, ayrıca **m. 312-313**; ceza hukuku bakımından da suçtur (**TCK m. 161-162**).

İFLÂS TASFİYESİ (m. 208-253)

I. Masanın Teşkili (m. 208-216)

II. Tasfiye Şeklinin Belirlenmesi (m. 217-220)

**Tasfiyenin Tatili
(m. 217)**

**Adi Tasfiye
(m. 219)**

**Basit Tasfiye
(m. 218)**

İFLÂS TASFİYESİ (m. 208-253)

III. Masanın İdaresi (m. 221-240)

1. Alacaklılar Toplantısı (m. 221, 225)

İflâs İdaresi (m. 223, 226-229, 236)

2. Alacaklılar Toplantısı (m. 237-240)

IV. Paraya Çevirme (m. 241-246)

V. Paraların Paylaştırılması (m. 247-253)

VI. İflâsın Kapanması (m. 254)